

Dr. Babasaheb Ambedkar Open University, Ahmedabad

Term-End Examination : January-2026

Course Name : Spl.B.Ed.

Date : 28-02-2026

Subject Name : મનોસામાજિક અને કૌટુંબિક સમસ્યાઓ

Time : 11:30AM TO 01:45PM

Subject Code : SESM-05

Max Marks : 80

પ્રશ્ન-1. નીચેનામાંથી કોઈપણ ત્રણ પ્રશ્નોનો જવાબ આપો.

(45)

- (1) કુટુંબની વ્યાખ્યા આપી, વંશ, સત્તા, સ્થાન અને સહનિવાસના આધારે તેના વિવિધ પ્રકારોની સવિસ્તાર ચર્ચા કરો.
- (2) માનસિક અક્ષમતા ધરાવતા બાળક પર સંયુક્ત કુટુંબનો પ્રભાવ અને તેની અસરો વિશે વિસ્તૃત સમજ આપો.
- (3) માતા-પિતા, ભાઈ-બહેન અને દાદા-દાદીની માનસિક અક્ષમતા ધરાવતા બાળકના જીવનમાં રહેલી ભૂમિકા સ્પષ્ટ કરો.
- (4) સમુદાયની વ્યાખ્યા, પ્રકૃતિ અને પ્રકાર સમજાવી, વિકલાંગતા પ્રત્યે સમુદાયની ગેરસમજો અને ખોટા ખ્યાલો વિશે ચર્ચા કરો.
- (5) સમુદાય આધારિત પુનર્વસન (CBR) નો પરિચય, સિદ્ધાંત, વ્યાખ્યા, વ્યાપ, જરૂરિયાત અને મહત્વ સમજાવો.

પ્રશ્ન-2. નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનો જવાબ આપો.

(20)

- (1) માનસિક અક્ષમતા ધરાવતા બાળકના ઉછેરમાં કુટુંબની સામેલગીરીનો વ્યાપ અને તેની જરૂરિયાત સમજાવો.
- (2) વિકલાંગતાના બચાવ, ઓળખ, હસ્તક્ષેપન અને પુનર્વસનમાં સમુદાયની ભૂમિકા અને અધિકાર માટેની વ્યુહરચના સમજાવો.
- (3) જાહેર સ્થળો (જેમ કે બસ સ્ટેશન, રેલવે સ્ટેશન, બેંક, શાળા, એરપોર્ટ વગેરે) માં શ્રવણમંદ બાળકો માટે અવરોધ મુક્ત વાતાવરણનું સર્જન કેવી રીતે કરી શકાય?

પ્રશ્ન-3. ટૂંકનોંધ લખો (કોઈપણ બે)

(10)

- (1) માતા-પિતા માટે માહિતી સ્ત્રોતો (તજજ્ઞો, શિક્ષકો વગેરે).
- (2) સામાજિક બંધારણમાં શ્રવણમંદ બાળકોનું સ્થાન.
- (3) ગૃહ તાલીમમાં માતા-પિતાની સહાયક તરીકેની ભૂમિકા.

પ્રશ્ન-4. નીચેના પ્રશ્નોનો જવાબ આપો.

(05)

- (1) માતૃવંશી કુટુંબમાં વંશની ગણના કોના નામથી થાય છે?
- (2) પરિવર્તનના પ્રવર્તક તરીકે કુટુંબ શું કાર્ય કરે છે?
- (3) કુટુંબ બાળકને સ્વ ઓળખ કઈ રીતે કરાવે છે?
- (4) દ્વિતીય સ્તરની સાધન સામગ્રીમાં શું કરવામાં આવે છે?
- (5) બસ સ્ટેશન પર શ્રવણમંદ વ્યક્તિઓ માટે કઈ વ્યવસ્થા હોવી જોઈએ?
